

Ochrona przeciwpożarowa Klęski żywiołowe

Tomasz A. Winiarczyk

1

zagadnienia

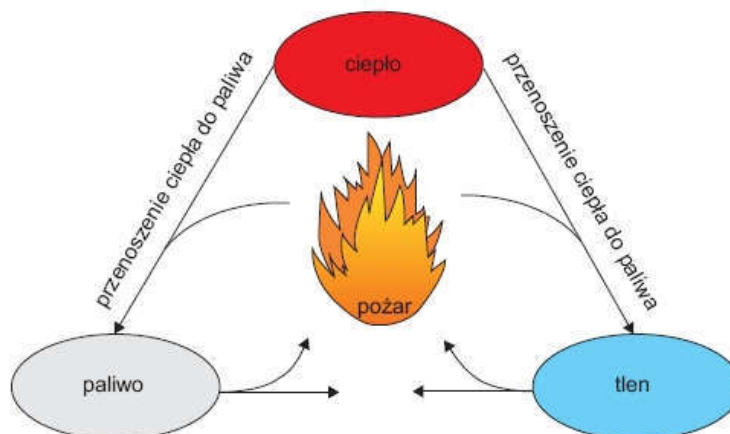
- pożar
- ochrona ppoż
- obowiązki właściciela nieruchomości
- działania ratownicze
- krajowy system ratowniczo-gaśniczy
- system powiadamiania ratunkowego
- jednostki ochrony ppoż
- akcja pożarnicza
- klęska żywiołowa (dodatkowo)
 - ◆ katastrofa naturalna
 - ◆ awaria techniczna

2

pożar

- niekontrolowany, samoistny proces spalania materiałów organicznych jak i nieorganicznych

www.elektro.info.pl



3

OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA

4

podstawa prawna

- **USTAWA z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej**
- **USTAWA z 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej**

5

ochrona ppoż

- **Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:**
 - 1) **zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,**
 - 2) **zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,**
 - 3) **prowadzenie działań ratowniczych.**

6

zapobieżenie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia

a) zapewnienie koniecznych warunków ochrony technicznej nieruchomościom i ruchomościom

b) tworzenie warunków organizacyjnych i formalnoprawnych

zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także przeciwdziałających powstawaniu lub minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia

7

inne miejscowe zagrożenie

- **zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków**
- *przykłady: zniszczenia lub uszkodzenia budowanego lub istniejącego obiektu budowlanego; zniszczenia, uszkodzenia, kolizje środków transportu w trakcie ich ruchu lub postoju; uwolnienie do otoczenia substancji niebezpiecznych; uszkodzenia lub zniszczenia infrastruktury (np. kanalizacji); silne wiatry; opady deszczu czy śniegu; przybory wód*

8

art. 3

- 1. Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.**
- 2. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także podmioty, o których mowa w ust. 1, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.**

9

obowiązki właściciela

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,**
- 2) wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,**
- 3) zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,**
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,**
- 5) przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,**
- 6) zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,**
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.**

Odpowiedzialność za realizację obowiązków ppoż stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje - w całości lub w części - ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie.

10

ochrona ppoż

- **Właściwe urzędy, instytucje, organizacje, przedsiębiorcy lub osoby fizyczne są obowiązane uwzględnić wymagania w zakresie ochrony przeciwpożarowej przy zagospodarowaniu i uzbrajaniu terenu.**

11

ochrona ppoż

- **Wyroby służące zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, wprowadzane do użytkowania w jednostkach ochrony przeciwpożarowej oraz wykorzystywane przez te jednostki do alarmowania o pożarze lub innym zagrożeniu oraz do prowadzenia działań ratowniczych, a także wyroby stanowiące podręczny sprzęt gaśniczy, mogą być stosowane wyłącznie po uprzednim uzyskaniu dopuszczenia do użytkowania.**

12

ochrona ppoż – zawiadomienie o pożarze

- **Kto zauważy pożar, klęskę żywiołową lub inne miejscowe zagrożenie, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz:**
 - **centrum powiadamiania ratunkowego lub**
 - **jednostkę ochrony przeciwpożarowej albo**
 - **Policję bądź wójta albo sołtysa.**

13

działania ratownicze

- **każda czynność podjęta w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidacja przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia**

14

Organizacja ochrony przeciwpożarowej

- Minister właściwy do spraw wewnętrznych pełni nadzór nad funkcjonowaniem krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego i systemu powiadamiania ratunkowego.

15

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy

- integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmująca, w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń
- system ten skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilno-prawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych

16

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy

- Krajowy system ratowniczo-gaśniczy ma na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez:
 - 1) walkę z pożarami lub innymi klęskami żywiołowymi,
 - 2) ratownictwo techniczne,
 - 3) ratownictwo chemiczne,
 - 4) ratownictwo ekologiczne,
 - 5) ratownictwo medyczne,
 - 6) współpracę z jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz centrami powiadamiania ratunkowego, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym

17

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy

- Komendant Główny PSP, wojewoda lub starosta, odpowiednio na obszarze kraju, województwa lub powiatu, określają zadania tego systemu, koordynują jego funkcjonowanie i kontrolują wykonywanie wynikających stąd zadań, a w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia lub środowiska – kierują tym systemem.
 - ◆ Wojewoda i starosta wykonują swoje zadania przy pomocy zespołów reagowania kryzysowego działających na podstawie przepisów o stanie klęski żywiołowej.
 - ◆ Wójt (burmistrz, prezydent miasta) koordynuje funkcjonowanie systemu na obszarze gminy w zakresie ustalonym przez wojewodę i zadanie to wykonywane jest przy pomocy komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej, jeżeli komendant taki został zatrudniony przez gminę.

18

system powiadamiania ratunkowego

- integruje krajowy system ratowniczo-gaśniczy i system Państwowego Ratownictwa Medycznego, w zakresie realizacji następujących zadań:
 - 1) bieżącej analizy zasobów ratowniczych;
 - 2) przyjmowania zgłoszeń alarmowych oraz obsługi numeru alarmowego 112;
 - 3) kwalifikacji zgłoszeń;
 - 4) podejmowania działań zgodnie z określonymi procedurami, w szczególności:
 - a) dysponowania sił ratowniczych i zespołów ratownictwa medycznego,
 - b) koordynowania oraz monitorowania działań ratowniczych i medycznych czynności ratunkowych,
 - c) powiadamiania o zdarzeniu szpitalnych oddziałów ratunkowych lub, jeżeli wymaga tego sytuacja na miejscu zdarzenia, jednostek organizacyjnych szpitali wyspecjalizowanych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego,
 - d) inicjowania procedur reagowania kryzysowego.

19

system powiadamiania ratunkowego

- 1) wojewódzkie centrum powiadamiania ratunkowego, przez które rozumie się wspólne stanowisko kierowania, w skład którego wchodzi:
 - a) stanowisko kierowania komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej,
 - b) stanowisko lekarza koordynatora ratownictwa medycznego, o którym mowa w art. 29 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym;
- 2) centra powiadamiania ratunkowego, przez które rozumie się wspólne stanowiska kierowania, w skład których wchodzi:
 - a) stanowiska kierowania komendantów powiatowych (miejskich) Państwowej Straży Pożarnej,
 - b) dyspozytorzy medyczni zatrudnieni przez dysponentów jednostek określonych w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, funkcjonujących na terenie działania centrum powiadamiania ratunkowego;

20

system powiadamiania ratunkowego

- 3) pozostałe stanowiska kierowania Państwowej Straży Pożarnej;
 - 4) stanowiska kierowania Policji obsługujące numery alarmowe, w zakresie określonym w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.
- Jednostkami współpracującymi z systemem powiadamiania ratunkowego są ponadto, inne niż wymienione, służby ustawowo powołane do realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia oraz bezpieczeństwa obywateli, a także mienia i środowiska.

21

Jednostki ochrony przeciwpożarowej – art. 15 uoppoż

- 1) jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej,
 - 1a) jednostki organizacyjne Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej,
- 2) zakładowa straż pożarna,
- 3) zakładowa służba ratownicza,
- 4) gminna zawodowa straż pożarna,
- 4a) powiatowa (miejska) zawodowa straż pożarna,
- 5) terenowa służba ratownicza,
- 6) ochotnicza straż pożarna,
- 7) związek ochotniczych straży pożarnych,
- 8) inne jednostki ratownicze.

Jednostki ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a-5 i 8 uoppoż, tworzy się jako jednostki umundurowane i wyposażone w specjalistyczny sprzęt, przeznaczone do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.

22

Państwowa Straż Pożarna

- **zawodowa, umundurowana i wyposażona w specjalistyczny sprzęt formacja przeznaczona do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami**

23

ochotnicze straże pożarne

- **Ochotnicza straż pożarna i związek ochotniczych straży pożarnych funkcjonują w oparciu o przepisy ustawy – Prawo o stowarzyszeniach.**
- **Ochotnicza Straż Pożarna jest jednostką umundurowaną, wyposażoną w specjalistyczny sprzęt, przeznaczoną w szczególności do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.**
- **Bezpośredni udział w działaniach ratowniczych mogą brać członkowie ochotniczych straży pożarnych, którzy ukończyli 18 lat i nie przekroczyli 60 lat, posiadają aktualne badania lekarskie dopuszczające do udziału w działaniach ratowniczych oraz odbyli szkolenie pożarnicze.**

24

strażak

- Strażakiem jednostki ochrony przeciwpożarowej może być pracownik, który:
 - ◆ ma kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu strażaka, technika pożarnictwa, inżyniera pożarnictwa albo
 - ◆ uzyskał uznanie kwalifikacji do wykonywania tych zawodów regulowanych w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej kwalifikacji do ich wykonywania, chyba że nie wykonują czynności ratowniczych.

25

strażak

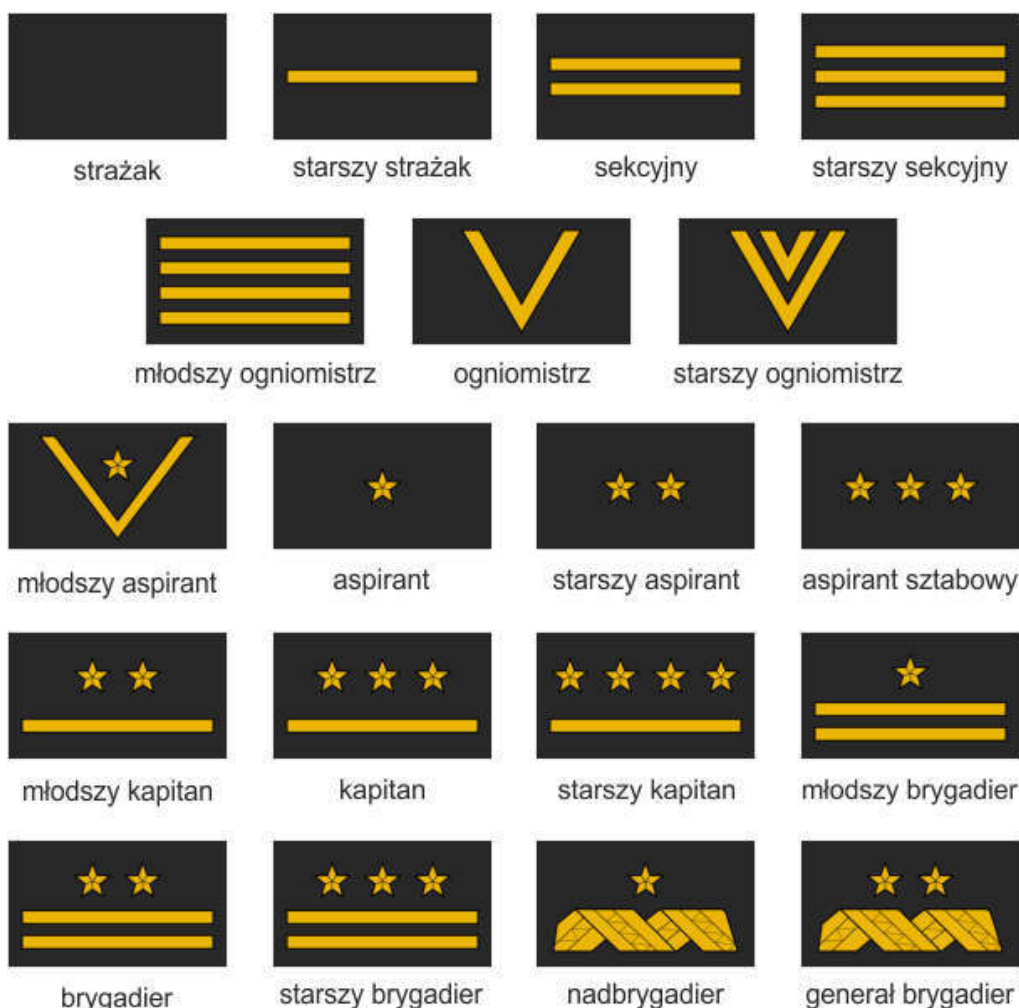
- Kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu strażaka obejmują posiadanie wykształcenia ogólnego, co najmniej średniego, oraz odbycie szkolenia podstawowego albo szkolenia podstawowego i uzupełniającego.
- Strażacy jednostek ochrony przeciwpożarowej powinni posiadać zdolność fizyczną i psychiczną do pracy w tych jednostkach.
 - ◆ Oceny zdolności fizycznej i psychicznej strażaka do pracy dokonuje lekarz służby medycyny pracy.

26

służba w PSP

- Służbę w Państwowej Straży Pożarnej może pełnić obywatel polski, niekarany za przestępstwo lub za przestępstwo skarbowe, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia tej służby.

27



28

podstawowe zadania Państwowej Straży Pożarnej

- 1) rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- 2) organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń,
- 3) wykonywanie pomocniczych specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze,
- 4) kształcenie kadr dla potrzeb Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności,
- 5) nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych,
- 6) prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony ludności,
- 7) współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych,
- 8) współdziałanie ze strażami pożarnymi i służbami ratowniczymi innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi na podstawie wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych oraz odrębnych przepisów,
- 9) realizacja innych zadań wynikających z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych na zasadach i w zakresie w nich określonych.

29

Komendant PSP

- Centralnym organem administracji rządowej w sprawach ochrony przeciwpożarowej oraz organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego jest Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, podległy ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

30

Komendant PSP

- Komendanta powołuje spośród oficerów PSP i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
- Komendant kontroluje działania organów i jednostek organizacyjnych PSP oraz jest przełożonym strażaków pełniących służbę w PSP.

31

Jednostki organizacyjne PSP

- Komenda Główna,
- komenda wojewódzka,
- komenda powiatowa (miejska), w skład której wchodzi jednostki ratowniczo-gaśnicze,
- Szkoła Główna Służby Pożarniczej,
- pozostałe szkoły,
- jednostki badawczo-rozwojowe
- Centralne Muzeum Pożarnictwa.

32

wykonywanie zadań i kompetencji

- **Zadania i kompetencje PSP na obszarze województwa wykonują:**
 - ◆ **wojewoda przy pomocy komendanta wojewódzkiego PSP, jako kierownika straży wchodzącej w skład zespolonej administracji rządowej w województwie,**
 - ◆ **komendant powiatowy (miejski) PSP.**

33

komendanci

- **Komendanta wojewódzkiego PSP powołuje, spośród oficerów PSP, minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej złożony po uzyskaniu zgody wojewody.**
 - ◆ **Odwołanie komendanta wojewódzkiego PSP następuje przez ministra po zasięgnięciu opinii wojewody. W przypadku braku opinii minister odwołuje komendanta po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o odwołanie.**
- **Komendanta powiatowego PSP powołuje spośród oficerów PSP komendant wojewódzki, w porozumieniu ze starostą.**
 - ◆ **Odwołanie komendanta powiatowego następuje przez komendanta wojewódzkiego po zasięgnięciu opinii starosty lub po upływie 14 dni od przedstawienia wniosku o odwołanie.**

34

finansowanie PSP

- Koszty związane z funkcjonowaniem Państwowej Straży Pożarnej są pokrywane z budżetu państwa.
- Koszty funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej na obszarze powiatu są pokrywane z dotacji celowej budżetu państwa.

35

Koszty funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej

- pokrywane są z:
 - 1) budżetu państwa;
 - 2) budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
 - 3) dochodów instytucji ubezpieczeniowych, ubezpieczających osoby prawne i fizyczne;
 - 4) środków własnych podmiotów, o których mowa w art. 17, które uzyskały zgodę ministra właściwego do spraw wewnętrznych na utworzenie jednostki ochrony przeciwpożarowej.

36

AKCJA POŻARNICZA

- Akcję ratowniczą organizuje i kieruje nią Państwowa Straż Pożarna.

37

akcja pożarnicza

- Strażacy biorący udział w akcji ratowniczej, w zakresie niezbędnym do prowadzenia tej akcji, mają prawo korzystania z:
 - 1) dróg, gruntów i zbiorników wodnych państwowych, komunalnych i prywatnych,
 - 2) komunalnych i prywatnych ujęć wodnych i środków gaśniczych.

38

akcja pożarnicza

- W okolicznościach uzasadnionych stanem wyższej konieczności strażak kierujący akcją ratowniczą ma prawo zarządzenia:
 - 1) ewakuacji ludzi i mienia z terenu objętego akcją ratowniczą,
 - 2) koniecznych prac wyburzeniowych i rozbiórkowych,
 - 3) wstrzymania komunikacji w ruchu lądowym,
 - 4) udostępnienia pojazdów, środków i przedmiotów niezbędnych do akcji ratowniczej,
 - 5) zakazu przebywania osobom postronnym w rejonie akcji ratowniczej.

39

działania ratownicze

- Działanie ratownicze prowadzą jednostki ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1–6 i 8 uoppoż
- Jednostki ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a–6 i 8, mają obowiązek uczestniczyć, na wezwanie Państwowej Straży Pożarnej, w działaniach ratowniczych poza terenem własnego działania.
 - ◆ W przypadkach obowiązkowego uczestnictwa poza terenem własnego działania koszty związane z działaniami ratowniczymi są zwracane tym jednostkom z budżetu państwa.

40

Czynności kontrolno-rozpoznawcze

- W celu rozpoznawania zagrożeń, realizacji nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych oraz przygotowania do działań ratowniczych Państwowa Straż Pożarna przeprowadza czynności kontrolno-rozpoznawcze oraz ćwiczenia.

ŚTAN KŁĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

podstawa prawna

- **USTAWA z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej**
- **USTAWA z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela**

43

stan klęski żywiołowej

- **Stan klęski żywiołowej może być wprowadzony dla zapobieżenia skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia.**

44

klęska żywiołowa

- katastrofa naturalna lub awaria techniczna, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem

45

katastrofa naturalna

- zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywiołu

46

awaria techniczna

- **gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych powodujące przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości**

47

szczególny przypadek katastrofy/awarii

- **Katastrofą naturalną lub awarią techniczną może być również zdarzenie wywołane działaniem terrorystycznym**

48

art. 4

- 1. Stan klęski żywiołowej może być wprowadzony na obszarze, na którym wystąpiła klęska żywiołowa, a także na obszarze, na którym wystąpiły lub mogą wystąpić skutki tej klęski.**
- 2. Stan klęski żywiołowej wprowadza się na czas oznaczony, niezbędny dla zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia, nie dłuższy niż 30 dni.**

49

rozporządzenie

- Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić stan klęski żywiołowej z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwego wojewody.**
- W rozporządzeniu określa się przyczyny, datę wprowadzenia oraz obszar i czas trwania stanu klęski żywiołowej, a także, w zakresie dopuszczonym niniejszą ustawą, rodzaje niezbędnych ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela.**

50

Zasady działania organów władzy publicznej

- W czasie stanu klęski żywiołowej organy władzy publicznej działają w dotychczasowych strukturach organizacyjnych państwa i w ramach przysługujących im kompetencji, z zastrzeżeniem przepisów niniejszej ustawy.

51

Zasady działania organów władzy publicznej – art. 8

W czasie stanu klęski żywiołowej działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia kierują:

- 1) wójt (burmistrz, prezydent miasta) - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono tylko na obszarze gminy,
- 2) starosta - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednej gminy wchodzącej w skład powiatu,
- 3) wojewoda - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednego powiatu wchodzącego w skład województwa,
- 4) minister właściwy do spraw wewnętrznych lub inny minister do zakresu działania którego należy zapobieganie skutkom danej klęski żywiołowej lub ich usuwanie, a w przypadku wątpliwości co do właściwości ministra lub w przypadku, gdy właściwych jest kilku ministrów - minister wyznaczony przez Prezesa Rady Ministrów - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednego województwa.

52

Zasady działania organów władzy publicznej

- W zapobieganiu skutkom klęski żywiołowej lub ich usuwaniu są obowiązane uczestniczyć:
 - ◆ Państwowa Straż Pożarna i inne jednostki ochrony przeciwpożarowej,
 - ◆ Policja,
 - ◆ Państwowe Ratownictwo Medyczne i jednostki ochrony zdrowia,
 - ◆ Straż Graniczna,
 - ◆ Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa,
 - ◆ inne właściwe w tych sprawach państwowe urzędy, agencje, inspekcje, straże i służby.
- Podmioty powyższe podlegają kierownictwu organów, o których mowa w art. 8, albo ich pełnomocników.

53

art. 13

1. W zakresie działań prowadzonych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia minister, o którym mowa w art. 8 pkt 4, może wydawać polecenia wiążące organom administracji rządowej, z wyjątkiem Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i wiceprezesów Rady Ministrów, a także wydawać polecenia wiążące organom samorządu terytorialnego.
2. W razie odmowy wykonania polecenia, o którym mowa w ust. 1, lub niewłaściwego wykonywania polecenia przez:
 - 1) organy administracji rządowej - minister, o którym mowa w art. 8 pkt 4, niezwłocznie zawiadamia Prezesa Rady Ministrów,
 - 2) organy samorządu terytorialnego - minister, o którym mowa w art. 8 pkt 4, może zawiesić odpowiednie uprawnienia takiego organu oraz wyznaczyć pełnomocnika do wykonywania tych uprawnień, zawiadamiając o tym właściwego wojewodę i Prezesa Rady Ministrów.

54

użycie Sił Zbrojnych

- W czasie stanu klęski żywiołowej, jeżeli użycie innych sił i środków jest niemożliwe lub niewystarczające, Minister Obrony Narodowej może przekazać do dyspozycji wojewody, na którego obszarze działania występuje klęska żywiołowa, pododdziały lub oddziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wraz ze skierowaniem ich do wykonywania zadań związanych z zapobieżeniem skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięciem.

55

współpraca

- Kierujący działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia współpracują ze społecznymi organizacjami ratowniczymi, charytatywnymi, stowarzyszeniami, fundacjami oraz innymi podmiotami działającymi na obszarze ich właściwości, a na wniosek lub za zgodą tych podmiotów koordynują ich działalność.

56

Zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela

- Ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w stanie klęski żywiołowej stosuje się do osób fizycznych zamieszkałych lub czasowo przebywających na obszarze, na którym został wprowadzony stan klęski żywiołowej, oraz odpowiednio do osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, mających siedzibę lub prowadzących działalność na obszarze, na którym został wprowadzony stan klęski żywiołowej, z zastrzeżeniem art. 24 i art. 25.

57

Ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela mogą polegać na (art. 21):

- 1) zawieszeniu działalności określonych przedsiębiorców,
- 2) nakazie lub zakazie prowadzenia działalności gospodarczej określonego rodzaju,
- 3) nakazaniu pracodawcy oddelegowania pracowników do dyspozycji organu kierującego działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia,
- 4) całkowitej lub częściowej reglamentacji zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły,
- 5) obowiązku poddania się badaniom lekarskim, leczeniu, szczepieniom ochronnym oraz stosowaniu innych środków profilaktycznych i zabiegów, niezbędnych do zwalczania chorób zakaźnych oraz skutków skażeń chemicznych i promieniotwórczych,
- 6) obowiązku poddania się kwarantannie,
- 7) obowiązku stosowania środków ochrony roślin lub innych środków zapobiegawczych niezbędnych do zwalczania organizmów szkodliwych dla ludzi, zwierząt lub roślin,
- 8) obowiązku stosowania określonych środków zapewniających ochronę środowiska,
- 9) obowiązku stosowania środków lub zabiegów niezbędnych do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,

58

Ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela mogą polegać na (art. 21):

- 10) obowiązku opróżnienia lub zabezpieczenia lokali mieszkalnych bądź innych pomieszczeń,
- 11) dokonaniu przymusowych rozbiórek i wyburzeń budynków lub innych obiektów budowlanych albo ich części,
- 12) nakazie ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, obszarów i obiektów,
- 13) nakazie lub zakazie przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach,
- 14) zakazie organizowania lub przeprowadzania imprez masowych,
- 15) nakazie lub zakazie określonego sposobu przemieszczania się,
- 16) wykorzystaniu, bez zgody właściciela lub innej osoby uprawnionej, nieruchomości i rzeczy ruchomych,
- 17) zakazie prowadzenia strajku w odniesieniu do określonych kategorii pracowników lub w określonych dziedzinach,
- 18) ograniczeniu lub odstąpieniu od określonych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, jednakże niepowodującym bezpośredniego narażenia życia lub zdrowia pracownika,
- 19) wykonywaniu świadczeń osobistych i rzeczowych określonych w art. 22.

59

Ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela (art. 22):

Jeżeli siły i środki, którymi dysponuje wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda albo pełnomocnik, są niewystarczające, można wprowadzić obowiązek świadczeń osobistych i rzeczowych polegających na:

- 1) udzielaniu pierwszej pomocy osobom, które uległy nieszczęśliwym wypadkom,
- 2) czynnym udziale w działaniu ratowniczym lub wykonywaniu innych zadań wyznaczonych przez kierującego akcją ratowniczą,
- 3) wykonywaniu określonych prac,
- 4) oddaniu do używania posiadanych nieruchomości lub rzeczy ruchomych,
- 5) udostępnieniu pomieszczeń osobom ewakuowanym,
- 6) użytkowaniu nieruchomości w określony sposób lub w określonym zakresie,
- 7) przyjęciu na przechowanie i pilnowaniu mienia osób poszkodowanych lub ewakuowanych,
- 8) zabezpieczeniu zagrożonych zwierząt, a w szczególności dostarczaniu paszy i schronienia,
- 9) zabezpieczeniu zagrożonych roślin lub nasion,
- 10) pełnieniu wart,
- 11) zabezpieczeniu własnych źródeł wody pitnej i środków spożywczych przed ich zanieczyszczeniem, skażeniem lub zakażeniem, a także udostępnianiu ich dla potrzeb osób ewakuowanych lub poszkodowanych, w sposób wskazany przez organ nakładający świadczenie,
- 12) zabezpieczeniu zagrożonych dóbr kultury.

60

Ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela

- **Niezbędne ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela, o których mowa w art. 21 i art. 22, w granicach dopuszczonych w rozporządzeniu Rady Ministrów o wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej wprowadza, odpowiednio w zakresie kompetencji wynikających z art. 8:**
 - 1) wójt (burmistrz, prezydent miasta) albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 9 ust. 5 - w drodze zarządzenia albo decyzji,
 - 2) starosta albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 10 ust. 5 - w drodze zarządzenia albo decyzji,
 - 3) wojewoda albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 11 ust. 4 - w drodze rozporządzenia albo decyzji.

61

Ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela

- **W celu usprawnienia przemieszczania się środków transportowych niezbędnych dla prowadzenia działań ratowniczych mogą być wprowadzone ograniczenia w transporcie drogowym, kolejowym i lotniczym oraz w ruchu jednostek pływających na śródlądowych drogach wodnych, morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym.**

62

Ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela

- Redaktorzy naczelni dzienników oraz nadawcy programów radiowych i telewizyjnych są obowiązani, na żądanie ministra, o którym mowa w art. 8 pkt 4, wojewodów, starostów, wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) albo pełnomocników do nieodpłatnego, niezwłocznego publikowania lub zamieszczania komunikatów tych organów związanych z działaniami w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.

63

wyrównywanie strat finansowych

- Każdemu, kto poniósł stratę majątkową w następstwie ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu nadzwyczajnego, służy roszczenie o odszkodowanie.
- Odszkodowanie, o którym mowa powyżej, obejmuje wyrównanie straty majątkowej, bez korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby strata nie powstała.
- Odszkodowanie przyznaje się na pisemny wniosek poszkodowanego, złożony do właściwego wojewody.
- Decyzję w sprawie odszkodowania wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce powstania straty majątkowej.
- Odszkodowanie wypłaca się w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia decyzji poszkodowanemu.
- Poszkodowany niezadowolony z decyzji w sprawie odszkodowania, w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia decyzji w tej sprawie, może wnieść powództwo do sądu powszechnego.

64